

O Bezpieczeństwie i Obronności

De Securitate et Defensione

NR 1(4) 2018

***Alimżan BEKMAGAMBETOW, ŹRÓDŁA PRAWA A PRZEDMIOT
REGULACJI PRAWNYCH: TRADYCYJNE PODEJŚCIA I DYSKUSJE DOKTRYNALNE
(NA PRZYKŁADZIE ANALIZY ARSENAŁU USTAWODAWCZEGO
PRZECIWDZIAŁANIA PRZESTĘPCZOŚCI)***

Autor poddaje analizie problemowe aspekty systematyzacji arsenału ustawodawczego przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej oraz handlu ludźmi przez pryzmat odwoływania się do kwestii doktryny prawa karnego i przedmiotu regulacji karnoprawnych.

W pracy zwrócono szczególną uwagę na to, że znajdujący się w trakcie ewolucji system prawny Kazachstanu w obecnej chwili jawi się jako naturalny produkt syntezy podejść doktrynalnych oraz tradycji prawnych prawa zwyczajowego (muzułmańskiego), przedrewolucyjnego (z okresu Imperium Rosyjskiego), radzieckiego i współczesnego prawa globalizującego się.

Autor, opierając się na doświadczeniu współpracy międzynarodowej podczas przygotowania podręczników, odwołuje się do cech charakterystycznych dynamicznego rozwoju prawa karnego w jego trzech współzależnych odsłonach (gałęzi ustawodawstwa, nauki oraz dyscypliny naukowej) oraz aktualnego i adekwatnego uzmysłowienia doktrynalnego, a także jego odzwierciedlenia w świetle procesów globalistycznych, modernistycznych oraz innowacyjnych.

Tandemowi doktryny prawa karnego i nauki kryminologicznej powierza się szczególne zadanie wspólnego wypracowania odpowiednich środków przeciwdziałania współczesnym wyzwaniom – zorganizowanej, zawodowej, terrorystycznej przestępczości itp. używając w tym celu osiągnięć technologicznych czwartej rewolucji industrialnej, włącznie z wszechobecną cyfryzacją.

Zauważalne już są pierwsze wyniki: regulacje prawnokarne zmieniają swoją konfigurację nie tylko poprzez implikację norm innych gałęzi prawa, ale również odrębnych systemów prawnych, co liczni eksperci określają jako konwergencja. Kryje się w niej potężny potencjał, który otwiera szerokie horyzonty dla rozwoju doktryny prawa karnego, ustawodawstwa oraz praktyki stosowania prawa.

SŁOWA KLUCZOWE: źródła prawa, doktryna prawa, przestępczość

***Sergiej BOLSZAKOW, KWESTIA RECEPCJI PRAWA W ROSYJSKIEJ
KONSERWATYWNEJ IDEOLOGII PRAWNEJ***

Artykuł poświęcony jest analizie podejść do definicji pojęcia „wojny hybrydowej”, problemów poszerzania się obszarów prowadzenia wojen hybrydowych. Autor konkluduje, że aktywność państw przy konstruowaniu narodowych strategii bezpieczeństwa bazuje na konieczności dywersyfikacji instrumentów i metod ochrony interesu państwowego, dochodzenia interesów w polityce zewnętrznej. Technologie sieciowe i informacyjne wykorzystywane w warunkach toczącej się wojny hybrydowej mogą stanowić zagrożenie dla

przedmiotu i podmiotu oddziaływania politycznego. Zagadnienie wojen hybrydowych wymaga głębszej refleksji metodologicznej i teoretycznej, uzasadnienia, konceptualizacji podejść i metod realizacji narodowych strategii bezpieczeństwa, uzmysłowienia zewnętrznych oraz wewnętrznych czynników ryzyka politycznego w trakcie realizacji instrumentów hybrydowych podczas prowadzenia operacji strategicznych.

SŁOWA KLUCZOWE: wojna hybrydowa, bezpieczeństwo narodowe, polityka wojenna, stosunki międzynarodowe

Sergiej NOWIKOW, Rulan PUZIKOW, MONITORING PEDAGOGICZNY PRZESTRZENI INTERNETOWEJ UCZNIÓW JAKO SPOSÓB PRZECIWDZIAŁANIA ZAGROŻENIOM BEZPIECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Osiągnięcia w nauce i technice doprowadziły do szybkiego rozprzestrzenienia się nowinek w poszczególnych dziedzinach życia wśród ludności dookoła globu. Globalna sieć Internet stała się źródłem informacji operacyjnej, a względny brak kontroli w niej dla organów władzy państwowej posłużył szerzeniu wartości demokratycznych w państwach o reżimie totalitarnym. Jednocześnie wraz z pozytywnymi osiągnięciami w dziedzinie wymiany informacji i technologii informacyjnej, zauważyć należy przykłady negatywnego wykorzystywania przestrzeni informacyjnej przez poszczególne siły o charakterze destrukcyjnym w celu wywarcia wpływu informacyjnego na ludność poszczególnych krajów. Szczególny niepokój wywołują potencjalne ofiary ataków informacyjnych, posiadające niski poziom doświadczenia społecznego i wykształcenia – młodzież. Dlatego też aktualnym stają się badania metod przeciwdziałania i neutralizacji negatywnych skutków ataków informacyjnych.

SŁOWA KLUCZOWE: bezpieczeństwo informacyjne, młodzież, monitoring pedagogiczny, paszport społeczny, instytucje kształcenia, trajektoria pedagogiczna jednostki

Nadieżda NOWOŻYŁOWA, PRAKTYKA I PROBLEMY NAUCZANIA ODBIORCÓW DWUJĘZYCZNYCH

Artykuł podnosi problem uczenia się w procesie nauczania dwujęzycznych studentów szkół wyższych tradycyjnych dyscyplin na przykładzie dziedziny ubezpieczeń. Pojawiające się problemy zależą od rodzaju grupy: a) dwujęzyczni uczniowie uczący się w danej grupie podczas całego okresu szkolenia; b) dwujęzyczni uczniowie, którzy uczą się tylko wybranej dyscypliny. Artykuł dodatkowo prezentuje problematykę związaną z kwestią przygotowywania pomocy wizualnych. Podczas przygotowania audiowizualnych pomocy dydaktycznych należy mieć na uwadze to, że współczesny student ma ogromne doświadczenie w zakresie obsługi komputera i posiada szczególną percepcję informacji. Studenci dwujęzyczni wymagają zastosowania prezentacji wykładanego przedmiotu maksymalnie zbliżonej do form przez nich preferowanych, podczas gdy zawartość nie powinna być zmieniana. Celem właściwego zarządzania procesem uczenia się opracowano materiały dla grup dwujęzycznych, a także dodatkowe materiały i prezentacje dla studentów władających poszczególnymi językami. Autorka analizuje kwestie doświadczenia, pojawiających się trudności oraz napotykanym błędów.

SŁOWA KLUCZOWE: nauczanie, praktyka, dwujęzyczność, publiczność

***Ruslan PUZIKOW, PRZEWARTOŚCIOWANIA I ADAPTACJE.
EPILOG NORDYCKIEJ BEZALIANOWOŚCI?***

W materiale podjęto próbę określenia miejsca i roli doktryny prawa w mechanizmie regulacyjnym państwa. Autor zauważa, że doktryna prawna jest szczególną kategorią, z właściwym tylko sobie językiem prezentowania idei prawnych i sposobami formułowania regulacji (aksjomaty, zasady, definicje, itp.) a także, co jest równie ważne – dominującą niedokumentowaną formą ich wyrażenia. Doktryna będąc punktem wyjścia dla wyjawienia zjawisk prawnych zmusza do ich szczegółowego badania. W pracy zaprezentowano etymologię terminu „doktryna”, określono jej formy, opisano sposoby wpływu doktryny na rozwój systemu prawnego jako elementu porządkującego stosunki społeczne. Autor zauważa, że doktryna prawna zawsze jest produktem aktywności naukowej i jako taka pozwala w sposób naukowy określić dominujący typ myślenia i rozumienia prawa. Teoretyczno-prawne podejścia, które zyskały oficjalnie społeczne poparcie kreują koncepcje reform prawa i ideologicznie ukierunkowują jego rozwój. Do doktryny prawa - jako jego źródła - odwołują się wszystkie podmioty działające w przestrzeni prawnej. Utrwalone doktrynalnie cele i zasady sprzyjają stopniowym przemianom w stosunkach społecznych. Jednak wyłącznie wyniki kompleksowych badań, cechujących się głębią i wieloaspektowością, mogą pretendować na status aksjomatów prawnych, dogmatów i zasad. Doktryna prawa jest niczym innym jak wyrazem tworzenia się nowego światopoglądu prawniczego. W pracy opisano także podstawowe etapy powstawania doktryny prawa jako regulatora stosunków społecznych, przeanalizowano przesłanki decydujące o nieefektywności stosowania doktryny prawa i polityki prawnej współczesnego państwa, a także perspektywy ich ewolucji.

SŁOWA KLUCZOWE: doktryna prawa, polityka prawna, stosunki społeczne, ewolucja

Bigruzi SULEJMANOW, DOKTRYNA PRAWA: WYBRANE ASPEKTY METODOLOGICZNE

Doktryna prawa stanowi jeden z ważniejszych i fascynujących problemów nauki prawniczej. W poszczególnych systemach prawnych doktryna pozostaje znaczącym źródłem prawa. Oznacza to, że doktryna prawa wychodzi poza ramy problemu naukowego i posiada znaczenie pragmatyczne. Niemniej jednak pozostaje wiele spornych i niejednoznacznych aspektów zagadnienia doktryny prawa. Do nich możemy zaliczyć między innymi jej cechy konstytuujące, pozwalające jednoznacznie rozróżnić doktrynę prawa od innych jego źródeł. Byt prawny stanowi jeden z najbardziej popularnych kierunków badań doktrynalnych we współczesnej literaturze rosyjskiej o tematyce prawniczej. Wieloznaczność samego terminu „doktryna” nawiązuje do różnych ujęć, na które należy zwrócić uwagę. Przesądza to o aktualności i konieczności dalszych badań nad doktryną prawną.

SŁOWA KLUCZOWE: prawo, źródła prawa, jurysprudencja, nauka prawna, system prawny, ustawodawstwo, doktryna prawna

***Aleksander ZACHAROW, STRATEGIA I TAKTYKA REGULACJI PRAWNYCH
W DZIEDZINIE OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO I WYKORZYSTYWANIA
ZASOBÓW NATURALNYCH W WARUNKACH WSPÓŁCZESNYCH GLOBALNYCH
WYZWAŃ EKOLOGICZNYCH DLA LUDZKOŚCI***

Artykuł poświęcony jest badaniom nad regulacjami ekologiczno-prawnymi, ocenie ich efektywności w warunkach pojawienia, realizacji i rozprzestrzenienia współczesnych globalnych wyzwań ekologicznych dla ludzkości. Jednocześnie autor proponuje własną definicję współczesnych globalnych wyzwań ekologicznych dla ludzkości oraz określa wpływ tych wyzwań na regulacje prawno-ekologiczne. Autor ustala kryteria oceny efektywności regulacji prawnych, zgodnie z którymi przeprowadzona została powyższa analiza, włącznie z oceną stanu ustawodawstwa ekologicznego, adekwatność uzyskanych wyników do wybranych celów, wybór i wykorzystanie środków, sprzyjających najpełniejszemu i najszybszemu osiągnięciu wyników. Na podstawie przeprowadzonej analizy autor określa strategię i taktykę współczesnych regulacji prawnych w dziedzinie ekologii w Rosji. W wyniku analizy naukowej, autor dochodzi do wniosku, że skuteczność regulacji prawnych w dziedzinie walki ze współczesnymi wyzwaniami globalnymi dla ludzkości z obszaru ekologii uzależniona jest od adekwatności dobranych środków prawnych do celu, polegających na wyeliminowaniu zagrożeń ekologicznych, co prowadzi do osiągnięcia stanu bezpieczeństwa w danym obszarze, a także zanikaniu przyczyn, warunków i czynników ich pojawienia się i rozprzestrzeniania się. Szczególne zainteresowanie wzbudza zaproponowana przez autora metoda zwiększenia wydajności regulacji ekologicznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie współczesnym globalnym zagrożeniom ekologicznym dla ludzkości, włącznie z systemem środków doskonalenia ustawodawstwa ekologicznego, praktyki stosowania prawa, podwyższenia poziomu kultury ekologicznej i prawnej podmiotów stosunków prawno-ekologicznych.

SŁOWA KLUCZOWE: wyzwania ekologiczne, regulacje prawne, stosunki prawno-ekologiczne

***Joanna SADŁOWSKA-WRZESIŃSKA, BEZPIECZEŃSTWO JAKO STAN UMYŚLU,
NIE SYSTEMU. O POTRZEBIE KSZTAŁTOWANIA BEZPIECZNYCH ZACHOWAŃ
W ŚRODOWISKU PRACY***

Znormalizowane systemy zarządzania bezpieczeństwem pracy umożliwiają organizacji odpowiednie do potrzeb sformułowanie polityki i celów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz skuteczne realizowanie tej polityki. Jednak samo wprowadzenie systemu nie oznacza, że został on w pełni zaimplementowany – zastosowany zgodnie z przyjętymi procedurami i efektywnie funkcjonujący. W organizacjach zainteresowanych podejmowaniem systematycznych działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy należy wprowadzić odpowiednie metody motywowania pracowników do bezpiecznego postępowania. Służy to nie tylko ograniczeniu liczby wypadków przy pracy, ale także podniesieniu zaangażowania, komfortu pracy i morale pracowników. W artykule szczególną uwagę zwrócono na rolę partycypacyjnego podejścia do zmiany postaw pracowniczych oraz antycypację ich wpływu na ogólne podejście do bezpieczeństwa.

SŁOWA KLUCZOWE: bezpieczeństwo behawioralne, kultura bezpieczeństwa, bezpieczne zachowania

***Damian JASIŃSKI, MODERNIZACJA TECHNICZNA W SIŁACH ZBROJNYCH
RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ I W SIŁACH ZBROJNYCH FEDERACJI ROSYJSKIEJ –
WYBRANE ZAGADNIENIA***

W artykule przedstawiono problem modernizacji technicznej w siłach zbrojnych RP oraz Federacji Rosyjskiej. W obydwu państwach, od kilkunastu lat można zauważyć zwiększenie wysiłków mających doprowadzić do poprawy funkcjonowania sił zbrojnych oraz podwyższenia ilości nowoczesnego uzbrojenia. Na intensyfikację prac i działań we wspomnianym obszarze miało wpływ szereg istotnych czynników, które znacząco zwiększyły tempo procesów wymiany uzbrojenia. Artykuł przybliży proces realizacji Planów Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych, ich założenia oraz ocenę wykonania w Polsce oraz Federacji Rosyjskiej. Ponadto zaprezentowano najważniejsze reformy zmierzające do poprawy funkcjonowania sił zbrojnych oraz systematycznego wprowadzania do uzbrojenia nowoczesnych systemów. Zostały charakteryzowane najważniejsze i najciekawsze konstrukcje z punktu widzenia obronności kraju.

SŁOWA KLUCZOWE: modernizacja, siły zbrojne, *Wisła*, uzbrojenie

***Iwona PIERÓG, ROLA SIŁ ZBROJNYCH W PROCESIE BUDOWANIA POKOJU –
CASUS BOŚNI I HERCEGOWINY***

Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie roli sił zbrojnych w procesie budowania pokoju na przykładzie Bośni i Hercegowiny. Z względu wciąż niewystarczający poziom zainteresowania polskich badaczy zagadnieniem budowy pokoju, Autorka w pierwszej części artykułu przybliży kwestie teoretyczne omawianego zagadnienia. Budowanie pokoju ma miejsce w państwach, które nie są stabilne, co może powodować wybuch wewnętrznego konfliktu. Destabilizacja danego państwa może powodować zagrożenie dla całego regionu. Dlatego istotne w procesie budowania pokoju jest zaangażowanie organizacji międzynarodowych. W myśl powyższego, bardzo ważna w omawianym procesie zdaje się być rola sił zbrojnych. Przeprowadzone przez Autorkę badania uprawniają ją do stwierdzenia, że nie w każdym przypadku siły zbrojne są wystarczającym narzędziem procesu budowania pokoju.

SŁOWA KLUCZOWE: Bośnia i Hercegowina, siły zbrojne, budowanie pokoju, budowanie państwa

***Lukasz PIONTEK, ZAPOBIEGANIE I ZWALCZANIE HANDLU LUDŹMI PRZEZ
POLICJĘ I STRAŻ GRANICZNĄ NA TERYTORIUM RP***

Artykuł ma na celu ukazanie zagadnień związanych z zapobieganiem i zwalczaniem handlu ludźmi. Naukowej refleksji poddaje się dwie formacje: Straż Graniczną oraz Policję, które poprzez swoje ustawowe zadania, samodzielnie oraz współpracując z innymi podmiotami, stoją na straży bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Handel ludźmi jest problemem na skalę światową, który obejmuje również Polskę. Niniejszy artykuł składa się kilku części: ujęcia definicyjnego przestępstwa handlu ludźmi, unormowanego w polskim prawie karnym, form handlu ludźmi, które występują na terytorium Polski, wymienionych zadań i kompetencji Policji i Straży Granicznej w zapobieganiu i przeciwdziałaniu handlowi ludźmi oraz ujęcia statystycznego z tych dwóch formacji dotyczącej przestępstwa handlu ludźmi. Artykuł, poprzez podjętą próbę analizy przedstawionych zagadnień, stanowi próbę realizacji celu postawionego przez autora.

SŁOWA KLUCZOWE: Straż Graniczna, Policja, handel ludźmi

Aleksandra ŚLIWIŃSKA, ZAGROŻENIA DLA LOTNICTWA CYWILNEGO

Zapewnienie bezpieczeństwa w sektorze lotnictwa cywilnego jest priorytetowym działaniem wielu organizacji lotniczych. Potwierdzeniem tego są liczne dokumenty regulujące kwestie ochrony lotnictwa cywilnego, wydane nie tylko na szczeblu prawa krajowego i unijnego, ale również w konwencjach o zasięgu międzynarodowym. Ryzyko zaburzenia bezpieczeństwa w lotnictwie cywilnym jest ogromne, ponieważ istnieje wiele zagrożeń, które mogą przyczynić się do jego utracenia. Dąży się do przeciwdziałania im, jednak aby były one skuteczne niezbędna jest świadomość istnienia zagrożeń i ich potencjalnych skutków. Mogą one posiadać podłoże militarne, nie militarne, bądź też pochodzić z otoczenia wewnętrznego lub zewnętrznego danej organizacji lotniczej. Różne możliwe zagrożenia pochodzące właśnie z tych źródeł, zostały przedstawione i opisane w tym opracowaniu.

SŁOWA KLUCZOWE: zagrożenia, bezpieczeństwo, lotnictwo, lotnictwo cywilne
